

LA DONA!

— — —

Estimat lector: quin tema pera desarrollar! Cuants y cuants tomos *in folio* podrian escriurers parlant de la dona..... y tots interessants y sempre candents, perquè la historia de la *don*a es la de la humanitat. Diguin lo que vulguin los homes, sempre la dona ha portat la batuta en tots los assumtos, importants ó nó, de aqueix mon. Y ella, sí, ella es la causa efficient de tot. La dona bona converteix, (com deya lo senyor Bisbe Urquinaona), l'home, fills, criats, en fi tota la familia, y tant més be fá, quant més alt es lo puesto que ocupa. Mes, si la dona es mala..... ¡ah! cuants y cuants mals per tots los que viheu dins lo círcul en que ella domina.....

Se diu que per gramática parda los diplomátichs, y jo dich que, per diplomacia la dona. Observa en aqueix punt á las donas y als gats, com diu lo insigne Letamendi, 'ls quals, ab perdó sia dit de aquests, y de aquellas, ofereix al observador los més acabats tipos de diplomacia infusa. ¿Has observat alguna vegada la táctica del gat? Es un de 'ls estudis més útils: es á un temps la verdadera preparació al coneixement de la dona, á la vida diplomática y á la diplomacia de la vida. Mira: lo gat, quant se veu perseguit, fuig sempre, pero sempre lo just, lo precis, no més de lo prudent, no menos de lo necessari... y luego se 't queda plantat, donante á un temps la gropa y la mirada. Si no insisteixes, torna éll á son negoci; si reiteras la persecució, emprent altre carrera, també sens passar de lo just y necessari: pera que éll abandoni á escape lo camp, es menester, que tú, á la vegada corris escapat detrás de éll. Més encara allavors, si 't posas en aguanyt un rato, ahont éll no 't divisi (cosa per extrém difícil), veurás com després de pèndrer las més nimias precaucions, llepanse bonament, á fi de dissimular sa intenció, se 'n

torna piano ahont los gatuperis antoixos atrahuent son desitj.

Verdaderament, si 'ls gats tenen ánima; segueix dihent Letamendi, no la tenen de canti com los demás animals, sinó com pilota de goma elástica, que cedeix tant quant la oprimeixen, pera tornar á sa forma primitiva tan luego com desapareix la extranya pressió. Així máteix, com pilota de goma tingueren l'ánima los cartaginesos y 'ls actuals polítichs de Albión, y tal la tingué Maquiavelo, del qui ab propietat pot dirse que no fou més que un gran gatás en forma humana, y per aqueix tenór la tenen tots cuants homes, sols ó associats, oficiant de gat prevaleixen en aqueix mon, passant per polítichs de talent y per homes hourats, quant no son altre cosa que farsants sens pudor y sens vergonya.

Que l'home es lo qu' es per la dona, dihuen los filósofs y per aixó com veyém á un home dolent, formém mal concepte de la dona que 'l domina ó dirigeix.

Aquí sento al lector que diu «alto ¡l'home dirigit per la dona? Vamos, l'autor de aquest article deu ser un calssassas governat per la mateixa y com á tal creu que tots son com éll».

No 't precipitis lector estimat, y no 't rechiflis ni sulfuris al pensar que 'ts ó pots ser governat de una dona..... quant erats petit una dona 't governaba, ta mare, una dona que 't portá dins sas entranyas, te alimentá ab sa sanch y per tú hauria dat la vida..... y ara mateix, si la que Deu te ha dat per esposa es bona, es virtuosa, es, en una paraula, com la dona forta de qui 'ns parla la sagrada biblia, qui 't vol més bé qui t' aconsellará ab més desinterés, qui ab més carinyo aixugará ton front quant lo cansanci l' ompli de gotas de suor que ella? Y qui sino ella plorará tas penas y gosará tas alegrías?.....

¡Ah! l'home será més acabat, pero la dona es més perfecta y tant es aixis que lo mateix Criador suprem pareix haber resolt la cuestió de perfecció á favor de la dona,